

JEZIK I KOMUNIKACIJA

Komponente i
struktura komunikacije

Struktura komunikacije

- Prirodan ljudski jezik je organizovani sistem znakova i pravila za njihov kreativan i prikladan izbor, kombinovanje i upotrebu u procesu sporazumijevanja, odnosno komunikacije.

Osnovna funkcija jezika je **KOMUNIKACIJA** , ali i:

1. FORMULISANJE I ISKAZIVANJE, ČUVANJE MISLI
2. SIMBOLIČKI ZNAČAJ ZA FORMIRANJE ETNIČKIH, KULTURNIH, POLITIČKIH ENTITETA

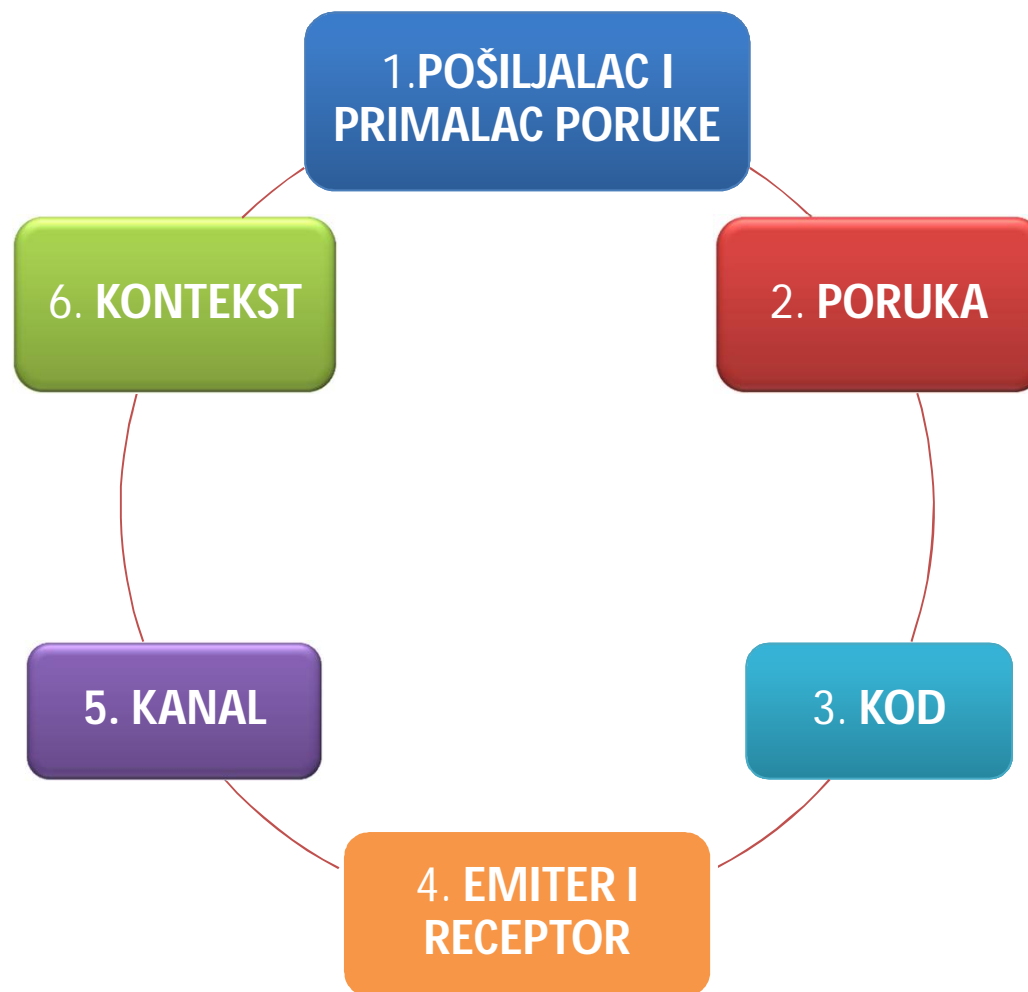
Ostale vrste komunikacije

Druge vrste komunikacije su:

1. MIMIKA
2. GESTOVI
3. GLUMA
4. MATEMATIKA
5. SAOBRAĆAJNA SIMBOLIZACIJA i sl.

➤ Komunikacija je komplikovan proces koji ide od izvora tj. od pošiljaoca poruke do cilja odnosno primaoca poruke i uvijek se realizuje u određenom kontekstu

Osnovne komponente komunikacije

Pošiljalac i primalac poruke

POŠILJALAC I PRIMALAC PORUKE

komunikatori
odnosno
učesnici u
sporazumijevanju
i komunikaciji.

POŠILJALAC ILI ADRESANT

odašilje poruku,
enkodira je,
odnosno
prevodi je na
odgovarajući
sistem znakova.

PRIMALAC ILI ADRESAT

prima poruku
odnosno
dekodira je tj.
prevodi je sa
određenog
sistema
znakova.

Komunikacija

Prema broju pošiljalaca i primaoca tj. tipu interakcije, komunikacija može biti:

1. jednosmjerna interakcija licem u lice između jednog pošiljaoca i jednog primaoca (kritika oca sinu)
2. recipročna interakcija licem u lice u kojoj pošiljalac i primalac naizmjenično razmjenjuju poruke (prepirka supružnika)
3. jednosmerna interakcija, više pošiljaoca, jedan primalac (glumci pred publikom)

Pošiljalac i primalac poruke

4. recipročna interakcija u kojoj jedan pošiljalac i više primaoca naizmenično mijenjaju uloge (diskusija nastavnik student)
5. jednosmerna interakcija licem u lice između više primalaca i više pošiljalaca
6. recipročna interakcija između više primalaca i više pošiljalaca
7. pošiljalac je imaginaran, a primalac stvaran (čitanje pisma)

Poruka

➤ **PORUKA** – je sadržaj informacije koju pošiljalac odašilje, a primalac prima i tumači.

Da bi komunikacija bila uspješna moraju biti zadovoljena dva preduslova:

1. pošiljalac i primalac poznaju isti kod
2. sadržaj poruke koju pošiljalac odašilje treba da bude identičan sadržaju poruke koju primalac prima

➤ Ukoliko prvi uslov nije zadovoljen komunikacija je moguća samo preko posrednika (prevodilaca). Drugi uslov je često filozofski fenomen, može se samo nagađati o stepenu ekvivalencije poslate i primljene poruke.

Kod

- **KOD** – je organizovan sistem znakova i pravila za njihov kreativan i prikladan izbor kombinovan u procesu komunikacije.
- Prema čulima, koja su rezervisana za recepciju, kodovi mogu biti:
 1. **AKUSTIČNI** – sluh
 2. **OPTIČKI** – vid
 3. **TAKTILNI** – čulo dodira
 4. **HEMIJSKI** – čulo ukusa
- Stoga se i jezičke poruke mogu organizovati kao akustične, vizuelne, taktilne...

Emitor, receptor

- **EMITOR I RECEPTOR** – su fakultativne komponente komunikacije koje se javljaju samo u specifičnom situacionom kontekstu kada između pošiljaoca i primaoca postoji jedan ili više posrednika.

Na primjer:

- Novinar koji vodi političku emisiju je emitor između političara i slušalaca - gledalaca te emisije.
- Prikazivač neke nove knjige je receptor između pisca i potencijalnih čitalaca.

KANAL

- **KANAL** – je sredstvo koje u svojstvu sredine omogućava odašiljanje, prenos i prijem poruke.
- U svakodnevnoj komunikaciji to je vazduh, ali može da bude radiodifuzija, televizija, elektronske mreže, novine, knjige...
- Može se kombinovati i više vrsta kanala.

KONTEKST – sve ono što na relevantan način obuhvata komunikaciju ili joj prethodi.

Postoji JEZIČKI I NEJEZIČKI KONTEKST

NEJEZIČKI KONTEKST čine: REFERENT, OKVIR i SCENA.

1. **REFERENT** – je stvarnost o kojoj se saopštava: objekti, pojmovi i relacije među njima

2. **OKVIR** – može biti:

- a) FIZIČKI (prostor, vrijeme, situacija realizacije, komunikacije) i
- b) INSTITUCIONALNI (domen života i rada u kojima se realizuje komunikacija, socijalna uloga u kojoj se komunikatori nalaze i ambijent komunikacije).

3. **SCENA**

SCENA

1. FIZIOLOŠKA SCENA – koju čine pol, uzrast i zdravstveno stanje komunikatora
2. PSIHOLOŠKA SCENA – inteligencija, temperament, interesovanje, raspoloženje, motivacija
3. PRAGMATIČKA SCENA – koju čine namjera komunikatora, cilj poruke, svrha komunikacije
4. SOCIOKULTURNA SCENA – čine je kulturni, vjerski, etnički i političko-ekonomski momenti u komunikaciji
5. PRESUPOZICIJA – elementi individualnog i kolektivnog iskustva

JEZIČKI KONTEKST

1. PARADIGMATSKI KONTEKST – predstavljen sistemskim odnosom među jezičkim jedinicama (odnosi glagolskih vremena, padeža)
2. SINTAGMATSKI KONTEKST – određen je odnosom među jezičkim jedinicama u govornom lancu (imenica i pridjev)
3. FUNKCIONALNI KONTEKST – predstavljen je odnosom između komunikacijske i ostalih funkcija jezika
4. KOMUNIKACIJSKI KONTEKST – predstavljen je odnosom između jezika i drugih sredstava komunikacije (jezika i gestova, mimike ...)

ŠUM

- Bilo koja prepreka u vezi sa bilo kojom komponentom komunikacije je ŠUM (nepoznavanje koda, buka u kanalu, psihološka prepreka, fiziološka prepreka).
- Učesnici u komunikaciji se šumu suprotstavljaju redudancom (višak upotrebljenih sredstava u komunikaciji, razne vrste ponavljanja, posebna intonacija, upotreba parajezičkih sredstava, gestovi, mimika, pokreti tijela).
- Ako se pretjera sa redudancom ulazi se u šum.

FUNKCIJE JEZIKA

Psihološki relevantne funkcije jezika su:

1. Semantička
2. Komunikaciona
3. Funkcija sticanja iskustva
4. Funkcija djelovanja

Semantička funkcija

Riječ je nosilac značenja, odnosno ona sadrži određeno značenje ili tačnije pobudjuje (predstavlja draž) određeno značenje.

Istovremeno samo značenje determiniše koje ćemo riječi izabrati kao odgovarajuće za njegovu prezentaciju.

Ideaciona funkcija

Jezik služi za saopštavanje naših ideja i misli

Emotivna funkcija jezika

Jezik ne služi samo za emitovanje ideja
Jezik (govor) služi za emitovanje emocija tj. izražavanje našeg afektivnog i emotivnog odnosa prema onome o čemu govorimo ili pišemo

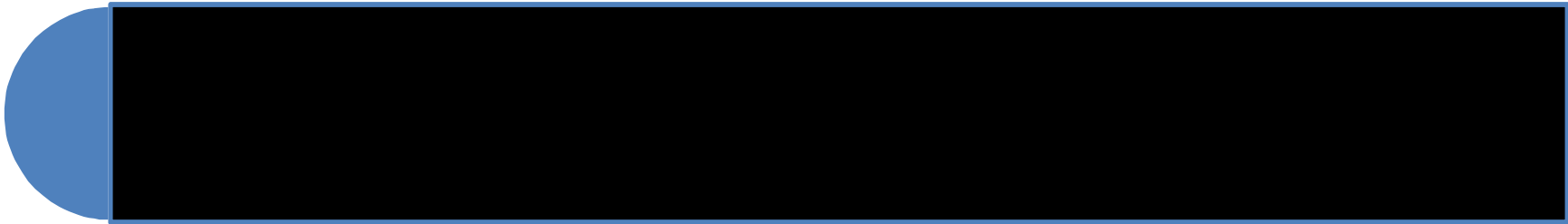
Jezik kod ideacione i emotivne funkcije služi za saopštavanje

1. Misli
2. Emocija
3. Namjera

Pošto jezik služi za ekspresiju ideja, emocija, htjenja i namjera adekvatnije je emotivnu funkciju nazvati ekspresivnom, a ideacionom označiti samo onu koja se odnosi na ekspresiju ideja

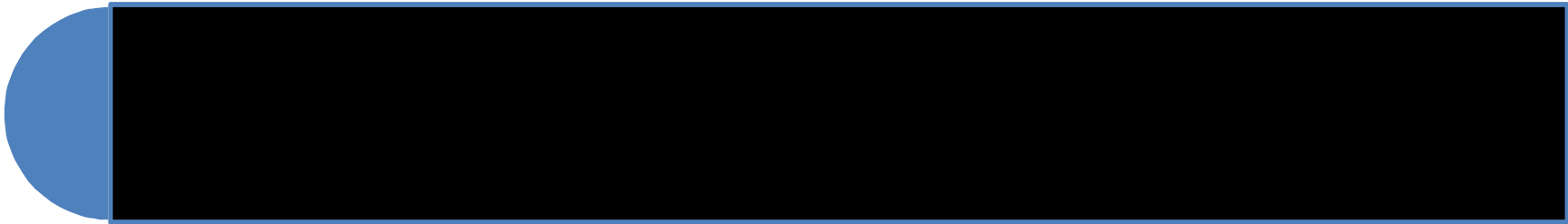
- **EKSPRESIVNA** (emotivna) **FUNKCIJA** označava usmjerenost na emitenta poruke.
- Ova funkcija izražava govornikov subjektivni stav prema poruci, ona je usmjerena na izražavanje govornikovih emocija (stvarnih ili onih koje on želi uputiti uz poruku). Zbog toga je ova funkcija dominantna u porukama u 1. licu jednine, u iskazima sa emocionalno-ekspresivnim sredstvima na različitim jezičkim nivoima.
- Ona se prepoznaje u upotrebi uzvika, koji su "Čisto emotivni sloj jezika", u specifičnom duljenju vokala i slično. Na primjer:

Toliko sam srećan da bih mogao pjevati na sav glas.

-
- REFERENCIJALNA FUNKCIJA (denotativna, kognitivna) odnosi se na predmet poruke, tj. izražava odnos između poruke i referenta.
 - Ona je načešća funkcija svake poruke, budući da joj je u prvom planu prenošenje poruke, tj. što objektivnije, tačnije informacije o referentu.
 - Karakterišu je "neutralna" jezička sredstva, objektivnost, odsustvo emocionalno-ekspresivnih elemenata, dominiraju forme trećeg lica, bezlične i pasivne konstrukcije.
 - Sljedeće rečenice imaju primarno referentnu funkciju:

Danas je u Podgorici padala kiša.

Nobelovu nagradu za književnost dobio je Ivo Andrić.

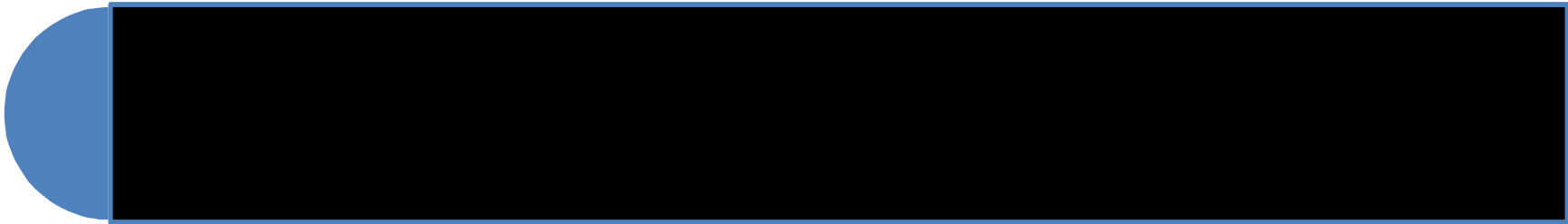
-
- KONATIVNA (APELATIVNA) FUNKCIJA usmjerena je na primaoca poruke. U takvim slučajevim komunikacija, prema pravilu, ima za cilj da na neki način djeluje na primaoca, da "apeliuje" na njegova osjećanja ili misli i da izazove određenu reakciju.
 - U verbalnoj poruci njena su tipična jezička sredstva vokativ, drugo lice jednine ili množine i, naročito, imperativ:

Zatvorite prozor, djeco!

Gledaš li ti ikad oko sebe?

Dodaj mi to, brzo!

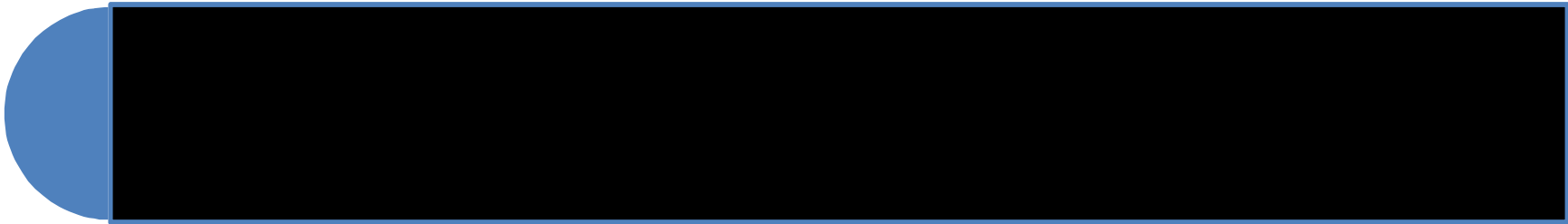
Dragi gledaoci, dobar dan!

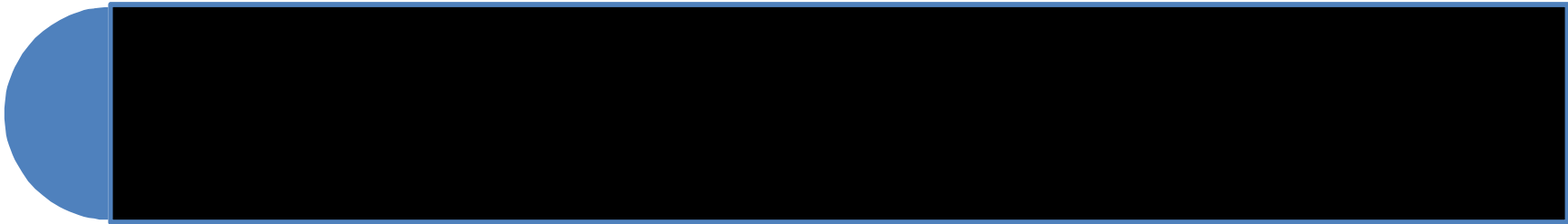
-
- Ova je funkcija naročito zastupljena u različitim oblicima propagandnog govora - u političkoj i ekonomskoj sferi, u oratorskim tekstovima i slično.
 - Odatle se ona i u takvim tekstovima često izražava drugim licem jednine ili množine, i to naročito drugim licem koje ima uopšteno značenje:

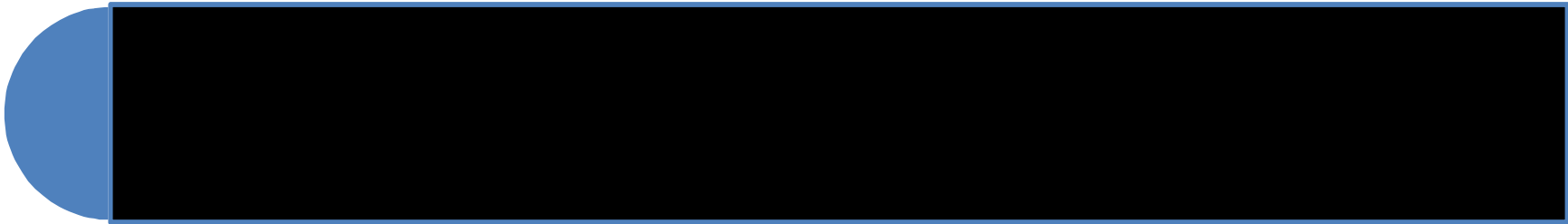
Kupujte naše proizvode;

Glasajte za nas;

Izaberite najbolje...

-
- FATIČKA FUNKCIJA usmjerena je na kontakt, tj. na kanal. Ona služi prije svega uspostavljanju, produženju ili obustavljanju komunikacije (formule pozdravljanja, obilježja početka i kraja konverzacije), provjeravanju ispravnosti kanala: **Halo, halo; Slušaš li me?; Jedan-dva-tri...**).
 - Fatička je funkcija dominantna u svakodnevnim situacijama kojima nije cilj razmjena informacija, već prvenstveno održavanje komunikacije. Jedno od tipičnih fatičkih pitanja jeste: **Kako ste/Kako si?**, na koje se obično daje predvidljiv odgovor : **Dobro, hvala; Evo, nije loše; Pa eto, tako.**
 - Svaki opširan odgovor, sa detaljnim opisom zdravstvenog stanja, neočekivan je, budući da u slučajnim susretima ovo pitanje ne zahtijeva informaciju, već pokazuje dobronamjernost govornika

-
- METAJEZIČKA FUNKCIJA označava usmjerenost poruke na kod.
 - Ona je uvijek zastupljena u iskazima u kojima učesnici u komunikacionom događaju provjeravaju da li upotrebljavaju isti kod ("Šta podrazumijevate pod tim?"), u definicijama ("Semiologija je nauka o znakovima") ili citatima.
 - Svaki citat predstavlja govor o govoru, govor u govoru; tekst u tekstu i tekst o tekstu. Lingvistika je kao nauka o jeziku bazično metajezički koncipirana, ali metajezičku funkciju nalazimo i u drugim naukama (npr. Ekologija je nauka o očuvanju čovjekove sredine...).
 - Svakodnevni govor, takođe, obiluje primjerima za ovu funkciju (npr. pri obraćanju djetetu: Reci: "Hvala!").

-
- POETSKA (ESTETSKA) FUNKCIJA je usmjerenost poruke na samu sebe, pri čemu poruka prestaje biti sredstvo opštenja i postaje njegov cilj.
 - Ova je funkcija svojstvena prije svega (ali ne i jedino) književnoumjetničkim tekstovima, odnosno umjetnosti uopšte.
 - Naime, estetska funkcija može biti zastupljena i u drugim tipovima tekstova, u drugim funkcionalnim stilovima, uvijek onda kada poruka postaje cilj komunikacije.
 - To je naročito izraženo u razgovornom stilu, ali i u publicističkom, u reklamama, u političkim sloganima i slično.

Uz ove funkcije ponekad se izdvaja i LUDIČKA FUNKCIJA.

➤ To je funkcija igre, poigravanja jezikom, koja je dosta zastupljena u različitim žanrovima - od brojalica i zagonetki, stripova i reklama do svakodnevnog govora i književnosti.

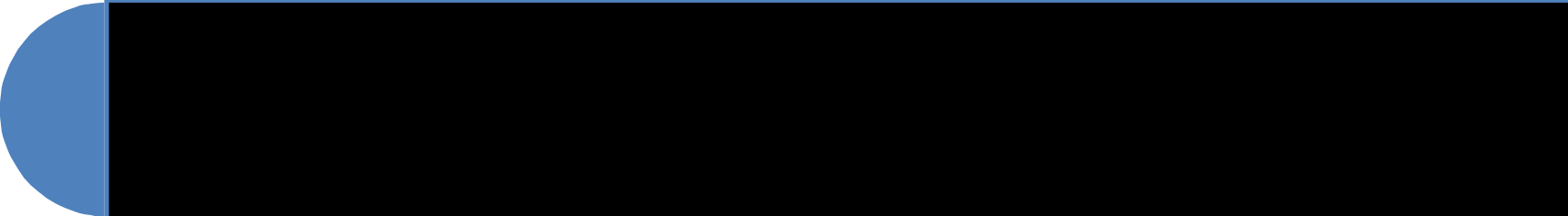
Tipičan primjer ludičke funkcije jesu:

- ukrštenice,
- anagrami i premetaljke (riječi i fraze koje premetanjem slova formiraju nove riječi i fraze),
- akrostihovi (prva slova stihova, kada se pročitaju uspravno, formiraju riječ ili grupu riječi).

-
- Stil- način na koji se nešto radi
 - Stil u jeziku je način izražavanja određenog sadržaja, tačnije, različiti načini izražavanja istog sadržaja
 - O stilu možemo govoriti samo ako postoji mogućnost izbora tj. ako postoji više od jedne jezične jedinice koja se u određenom kontekstu može upotrijebiti. Stilski izbor znači da je na mjestu jedne jezičke jedinice mogla stajati jedna ili više drugih bez promjene osnovnog sadržaja, ali uz promjenu smisla. Izbor zavisi od konteksta, situacije, cilja i funkcije komunikacije

STIL

- Stil u jeziku – način izražavanja odnosno različiti načini izražavanja istog sadržaja
- Stil nije samo «**odjeća sadržaja**» nego između stila i značenja postoji ekvivalencija jer promjena u formi iskaza nužno mijenja i njegov sadržaj.
- Pored individualnog stila postoje i grupni stilovi
 1. Individualni stil – odlika svakog pojedinca, koji se može realizovati i pismeno i usmeno
 2. Grupni stilovi – možemo ih posmatrati kao stilove određenih grupa u okviru cjelokupne hijerarhije (npr. stilovi u okviru funkcionalne stilistike), ali i kao stilove epoha (tipična jezičko-stilska sredstva u jednom književnom pravcu)

-
- Anglosaksonci upotrebljavaju termin registar umjesto stil kada je riječ o tome kako pojedinac prilagođava svoj idiolekt različitim situacijama
 - Neki naučnici termin registar vezuju za različite profesionalne, tematske i specijalne varijetete, dok formalnu i neformalnu varijantu označavaju terminom stil
 - Tako shvaćen registar blizak je pojmu funkcionalnog stila. Nekada se pojam registar poistovjećuje sa pojmom žargon.
 - Registri su prema pravilu prepoznatljivi već na osnovu nekoliko rečenica. Obično se suprotstavlja **formalni i neformalni registar, tehnički i netehnički.**

REGISTAR

- U novije vrijeme prevladava shvatanje registara kao **razlikovnih jezičnih varijeteta koji se razlikuju s obzirom na vanjezične kontekste i situacije** (registar sporta, reklame...)
- Oni koji obiluju tipičnim elementima što ih čine prepoznatljivim su hegemonijski registri (monoregistarski tekstovi), a cilj im je apsolutna jasnoća, jednoznačnost, dok oni kod kojih se može prepoznati više registara su heteroglosijski (multiregistarski tekstovi), oni su višeznačni i traže recipijentov puni angažman u definisanju njihove prirode.
- Preregistracija je uvođenje jednog registra u neki drugi.

-
- Stilem je osnovna jedinica lingvostilistike koja nosi određenu stilsku informaciju
 - Stilemi predstavljaju odstupanje od norme
 - Termin oneobičavanje uveli su ruski formalisti
 - Oneobičavanje - svojim postupcima dezautomatizuje viđenje stvari i učini ga svaki put neponovljivim
 - Stilemi, u zavisnosti od jezičkog nivoa na kome se realizuju, mogu biti:

Grafostileme

Fonostileme

Morfostileme

Leksikostileme

Semantostileme

Sintaksostileme

Tekstostileme

-
- Zadatak Stilistike je da pravi inventar stilema jednog stila, jezika ili jezika uopšte.
 - Međutim, primarni zadatak stilistike jeste posmatranje stilogenosti jezičkih jedinica.
 - Jedinica koja je stilski markirana (obilježena) ima dodatno stilsko obilježje odnosno dodatnu stilsku informaciju u odnosu na jezičke jedinice koje su stilski neutralne.

Jezičke jedinice

dijele se na:

- **STILSKI NEUTRALNE**
 - **STILSKI MARKIRANE:**
 - one sa povišenom (knjiškom) konotacijom ili sa sniženom (razgovornom) komunikacijom;
 - formalno i neformalno markirane jedinice;
 - emocionalno-ekspresivno markirane i sl.
-

STILSKA MARKIRANOST

- kada se kaže da je neka jezična jedinica **stilski markirana** podrazumijeva se da posjeduje dodatno stilsko obilježje, dodatnu stilsku obavijest u odnosu na stilski neutralne jezične jedinice

ŽARGONIZMI

- Žargon (engl. slang) je specifična stilski markirana vrsta upotrebe jezika koja se ograničava na određene socijalne grupe.
- Može se pojaviti u raznim funkcijama:
 1. stvaranje komičnog efekta,
 2. govorna karakterizacija likova,
 3. uvjeravačka funkcija u reklamama, osvježanje u novinskom stilu...
- ŽARGONIZMI mogu biti riječi domaćeg ili stranog porijekla
- Neki imaju metaforičku prirodu

ŽARGONIZMI

- **Žargon** – specifična stilski markirana vrsta upotrebe jezika koja se ograničava na određene socijalne grupe. Uvijek je prostorno i vremenski ograničen, pa neki žargonski elementi nakon izvjesnog vremena prelaze u neutralnu leksiku. Žargon ima više funkcija, osobito sociolingvističkih. Upotreba istog žargona svjedoči o pripadnosti grupi, označava opoziciju prema neutralnom (bezbojnom) govoru većine, težnju za jednostavnom komunikacijom nasuprot jezika medija, administracije, škole
- npr. **proza u trapericama** / upotreba žargona

Argotizmi

- **Argotizmi**-vezuju se uz sferu argoa, tajnog jezika marginalnih društvenih grupa.
- Upotreba tajnog jezika označava naglašavanje pripadnosti određenoj grupi, bijeg od rutine svakodnevice...
- Jezik svih onih koji svoju komunikaciju iz nekih razloga skrivaju od komunikacije socijalne zajednice kojoj pripadaju
- -specifičan oblik je **šatrovački govor** - gdje se permutacijom slogova ostvaruje neobično kazivanje

EUFEMIZMI

- Podrazumijevaju upotrebu riječi ili izraza koji zamjenjuju vulgarizme, psovke ili tabu riječi; odnose se na pojmove i pojave koji se smatraju suviše delikatnima za upotrebu u određenim situacijama. Takođe označavaju mjesta u tekstu, odnosno govoru koja pokazuju djelovanje principa učtivosti kao jednog od ključnih principa koji uslovljavaju uspješnu komunikaciju.
- Potreba za eufemizmima razlikovat će se u različitim funkcionalnim stilovima (razgovorni stil – vulgarizmi umjesto eufemizama). Značajni su zbog toga jer prelazi sa vulgarizama na eufemizme označavaju prebacivanje sa jednog stila na drugi, iz sfere neformalnog u sferu formalnog registra.
- **Tabu** – sveto, nedodirljivo

STILOVI STANDARDNOG JEZIKA:

1. ADMINISTRATIVNI
2. KNJIŽEVNO-UMJETNIČKI (beletristički)
3. NOVINARSKI
4. NAUČNI
5. RAZGOVORNI

Ustaljeni izrazi za stilove standardnog jezika

ADMINISTRATIVNI - kancelarizmi

KNJIŽEVNO-UMJETNIČKI - beletrizmi

NOVINARSKI - žurnalizmi

NAUČNI - scijentizmi

RAZGOVORNI - kolokvijalizmi

Pravci u stilistici

- IMPRESIONISTIČKA STILISTIKA

1. Uvjerenje da je njeno područje književno djelo
2. Sljedbenici ove škole smatraju da su forma i sadržaj dvije potpuno suprotne stvari
3. Književnost se shvata kao specijalna, jezik upotrijebljen u književnosti je specijalan

STRUKTURALNA LINGVISTIČKA STILISTIKA

- Korijeni ove škole su u Praškom lingvističkom kružoku
- Upotreba rigoroznih lingvističkih tehnika za dublju i precizniju analizu književnih tekstova
- Lingvistika ovog tipa se bavi
 1. jezikom književnih djela
 2. jezikom grupe pisaca ili nekog određenog pisca
- Krajnji domet ove stilistike je **FUNKCIONALNA STILISTIKA**
- Strukturalna stilistika se bavi svim formama i vrstama tekstova

POSTSTRUKTURALISTIČKA STILISTIKA

- Nastala u okrilju postrukturalističke filozofije i književnosti
- Tekst se posmatra u smislu dekonstrukcije kao mjesto proizvodnje značenja na interaktivan, dinamičan način
- Značenja proizilaze iz odnosa prema drugim tekstovima i konteksima
- Princip komunikacije, dijaloga je srž ove stilistike
- Kritička analiza se bavi diskursom
- Interpretacija se nikad ne odvaja od analize, tumačenje se ne odvaja od deskripcije

Kontrastivna stilistika

- Kontrastivna stilistika je lingvistička stilistika koja djeluje na kontrastnom planu dva ili više jezika
- Pokazuje razlike
 1. u stilovima tih jezika
 2. u funkcionalno-stilskoj pripadnosti jezičkih jedinica
- Primjenjiva uloga ove stilistike je
 1. u prevođenju s jednog jezika na drugi,
 2. pisanju udžbenika i
 3. stvaranju stilističke kompetencije kod govora jednog i drugog jezika

Funkcionalna stilistika

- Funkcionalna stilistika je dio strukturalne stilistike, a bavi se
 1. teorijom,
 2. izdvajanjem,
 3. klasifikacijom i
 4. deskripcijom funkcionalnih stilova, podstilova, žanrova

RASLOJAVANJE JEZIKA

- Postoje različiti tipovi raslojavanja jezika
 1. Socijalno,
 2. Teritorijalno,
 3. Individualno,
 4. Funkcionalno-stilsko

SOCIJALNO RASLOJAVANJE JEZIKA

- Ova vrsta raslojavanja jezika je u direktnoj vezi sa brojem njegovih socijalnih uloga
- Ukupan broj uloga čini ukupan repertoar jedne osobe
- Svi ljudi nemaju iste repertoare

Npr. govorne uloge studenta matematike: poznaje metajezik nauke (matematike), sina (neformalni stil), prijatelja (neformalni stil uz primjesu žargona, pa i vulgarizama), zaljubljenog mladića (emocionalno-ekspresivna leksika), ali i ulogu kupca, komšije, rođaka....

- Suprostavljenost zamjenica VI/ti:
 1. formalno/neformalno
 2. solidarnost/distanciranost
 3. razlika u statusu sagovornika
 4. nadmoć/potčinjenost

TERITORIJALNO RASLOJAVANJE JEZIKA

- Pod ovim raslojavanjem se podrazumijevaju dijalekti jednog jezika ili njegove varijante
- Za stilistiku je bitno prebacivanje s jednog koda na drugi tj. s jednog dijalekta na drugi u različitim situacijama
- Upotreba dijalekta može izražavati želju govornika da izrazi svoj integritet, svoju posebnost
- Često se preklapaju dijalektalno i funkcionalno-stilsko raslojavanje

Posebna je zastupljenost dijalekta u književnom, u žurnalističkom i publicističkom stilu

I to za:

1. govornu karakterizaciju likova
2. izražavanje autorove pripadnosti određenom dijalektu – zbog njegovog očuvanja, isticanje nekog dijalekta kao superiornijeg u odnosu na drugi, ili ismijavanje onih koji ga upotrebljavaju (političko/ideološka funkcija)
3. dijalekti u književnosti ili publicistici kao svojevrsan postupak oneobičavanja (začudnosti= što je za stilistiku najvažnije)

INDIVIDUALNO RASLOJAVANJE

- IDIOSTIL (individualni stil) je ukupnost jezičkog ponašanja, sveukupan jezički repertoar nekog pojedinca:
 1. tempo govora,
 2. boja glasa,
 3. specifična upotreba pojedinih fonema, dikcija,
 4. akcenat
- Poseban segment idiosvila jeste proučavanje individualnog stila nekog književnika

SEKUNDARNI FUNKCIONALNI STILOVI

1. Esejistički
2. Scenaristički
3. Reklamni
4. Stripovni
5. Retorički

SAKRALNI STILOVI

- Sakralni stil obuhvata sferu usmene i pismene religijske komunikacije od svetih knjiga raznih religija do izvodjenja religijskih obreda u hramovima, molitvi, propovijedi, obraćanja vjernicima...
- Veliki značaj za razvoj pismenosti svetih knjiga Biblije, Kurana, Talmuda...
- Sakralni stil ima i fatičku funkciju (poznavanje ustaljenih formula kao način izražavanja pripadnosti određenoj vjerskoj zajednici), ali i magijsku funkciju (poseban jezik sakralne komunikacije (upotreba latinskog jezika kod katolika, crkvenoslovenskog i grčkog u pravoslavnim, arapskog u islamu...))